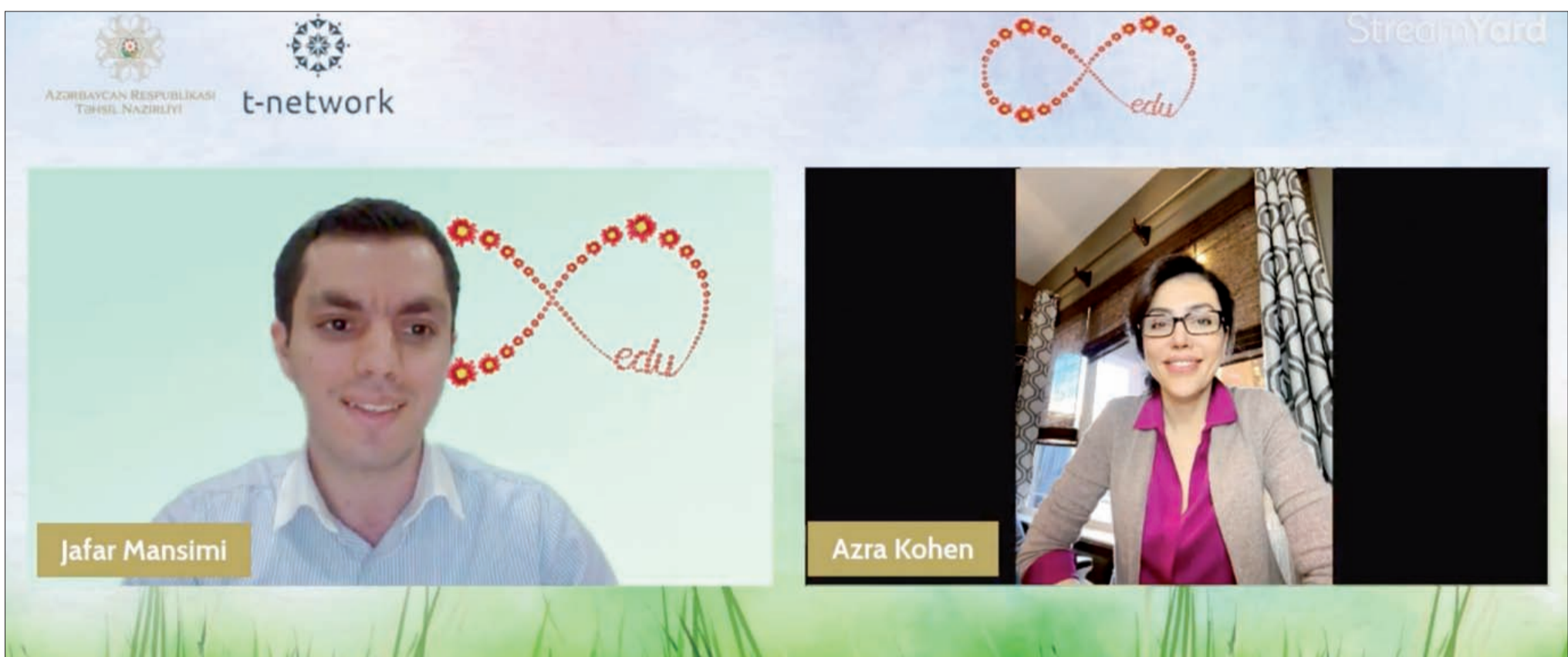

Təhsil torpaqdan başlayır

Yeni çağırışlar" onlayn müzakirə proqramının növbəti qonağı tanınmış yazıçı, psixoloq, Türkiyə və İtaliyada bestseller müəllifi Azra Kohen bir sıra çağırışlar səsləndirib. Belə ki, Təhsil Nazirliyinin dəstəyi və "T-Network" təhsil işçilərinin təcrübə və kommunikasiya platformasının təşkilatçılığı ilə davam edən "Yeni çağırışlar" proqramının 8 mart 2022-ci il tarixində yayımlanan bölümündə Azra Kohen ilə davamlı inkişaf, özünükeşf, həyat keyfiyyəti barədə danışılıb. "T-Network"un koordinatoru, təhsilin idarə olunması üzrə mütəxəssis Cəfər Mənsiminin təqdimatında proqram Təhsil Nazirliyinin "Facebook" səhifəsi üzərindən canlı yayımlanıb.

"Yeni çağırışlar"da növbəti qonaq tanınmış yazıçı Azra Kohen olub

Çətinliklər hədiyyədir

Proqramın 8 mart Beynəlxalq Qadınlar Günü təsadüf etdiyi üçün girişdə Şövkət Ələkbərovanın ifasında sözləri Nəbi Xəzriyə, musiqisi isə Emin Sabitoğluna aid olan "Ağ çiçəyim" mahnısı səsləndirilib. Azra Kohenin "Təhsil torpaqdan başlar" düşüncəsindən ilhamlanaraq davamlı öyrənməyə işarə edən çiçəklərdən ibarət sonsuzluq işarəsi fonunda qonağı salamlayan Cəfər Mənsimi türküyəli həmsöhbətini, eləcə də bütün qadınları bayram münasibətilə təbrik edib. Görüşün aparıcısı qonağı izləyicilərə yaxından təqdim edərək bildirib ki, psixoloq, bestseller müəllifi Azra Kohenin müəllifi olduğu "Fi", "Çi", "Pi", "Məni gör", "Aiden" kitabları Türkiyə və İtaliyada satış rekordları qırıb. Azra Kohenin "Fi" kitabına film də çəkilib.

Aparıcının "İlk "Fi" kitabınızı şəxsi potensialını kəşf etmə cəsarəti göstərən insanlara, çatlama cəsarəti göstərmiş toxumlara həsr etmişiniz. Bəs siz nə zaman və necə özünü kəşf etmə cəsarəti göstərdiniz" ilk sualına cavab verən qonaq hələ potensialını kəşf etdiyini və həyata keçirdiyini düşünmədiyini, bu məqamın davamlı proses olduğunu söyləyib. O, həyatda insanın qarşılaşdığı çətinliklərin hədiyyə olduğunu vurğulayaraq bildirib ki, bu zaman potensialın gerçəkləşdirilməsi, zənginləşdirilməsi üçün fürsət yaranır və insanlar bundan yararlanmalı, yeni bilgi toplamalıdır: "Təkcə yaşadığınızı fərq etmək deyil, strategiya işlədib şəxsi həyatınızı nəzarət altına almağınız, qərar verməyiniz lazımdır. Qərar vermə əhəmiyyətli mərhələdir. Yola çıxma mərhələsi qərar vermədən daha asandır, çünki qərar verilmiş bir yol daha axıcı şəkildə irəliləyir. Lakin siz ətrafınızda mövcud olan hər şeyin sizə nə işə öyrətmək üçün var olduğunu dərk etmədən yola çıxma bilməzsiniz. Çünki belə olan halda ətrafınızda baş verən böhranları ciddiylə almayacaqsınız. Nələr yaşasanız da bilməlisiniz ki, həyat sizi sevər və sizə bir şey öyrətmək üçün bunları yaşadır". Azra Kohen heyatında hər şeyi və hər kəsi ciddiylə aldığı, onu incitmək istəyən insanlardan belə nə işə öyrəndiyini, ətrafındakıları düşmənlər deyil, bilgi daşıyıcıları olaraq gördüyünü qeyd edib.

Zəhin zənginliyini hədəfləyin

İnsanın marağ hissini kiçik bilgilərdən ibarət orduya bənzədən qonaq orduda olduğu kimi, marağ hissini də nizam-intizamlı olmasının vacibliyindən danışdı. Azra xanım bildirib ki, marağ insanı özünü gerçəkləşdirəcəyi, əhəmiyyətli işlərə başlayacağına işarə edən çiçəklərdən ibarət sonsuzluq işarəsi fonunda qonağı salamlayan Cəfər Mənsimi türküyəli həmsöhbətini, eləcə də bütün qadınları bayram münasibətilə təbrik edib. Görüşün aparıcısı qonağı izləyicilərə yaxından təqdim edərək bildirib ki, psixoloq, bestseller müəllifi Azra Kohenin müəllifi olduğu "Fi", "Çi", "Pi", "Məni gör", "Aiden" kitabları Türkiyə və İtaliyada satış rekordları qırıb. Azra Kohenin "Fi" kitabına film də çəkilib.

Aparıcının "İlk "Fi" kitabınızı şəxsi potensialını kəşf etmə cəsarəti göstərən insanlara, çatlama cəsarəti göstərmiş toxumlara həsr etmişiniz. Bəs siz nə zaman və necə özünü kəşf etmə cəsarəti göstərdiniz" ilk sualına cavab verən qonaq hələ potensialını kəşf etdiyini və həyata keçirdiyini düşünmədiyini, bu məqamın davamlı proses olduğunu söyləyib. O, həyatda insanın qarşılaşdığı çətinliklərin hədiyyə olduğunu vurğulayaraq bildirib ki, bu zaman potensialın gerçəkləşdirilməsi, zənginləşdirilməsi üçün fürsət yaranır və insanlar bundan yararlanmalı, yeni bilgi toplamalıdır: "Təkcə yaşadığınızı fərq etmək deyil, strategiya işlədib şəxsi həyatınızı nəzarət altına almağınız, qərar verməyiniz lazımdır. Qərar vermə əhəmiyyətli mərhələdir. Yola çıxma mərhələsi qərar vermədən daha asandır, çünki qərar verilmiş bir yol daha axıcı şəkildə irəliləyir. Lakin siz ətrafınızda mövcud olan hər şeyin sizə nə işə öyrətmək üçün var olduğunu dərk etmədən yola çıxma bilməzsiniz. Çünki belə olan halda ətrafınızda baş verən böhranları ciddiylə almayacaqsınız. Nələr yaşasanız da bilməlisiniz ki, həyat sizi sevər və sizə bir şey öyrətmək üçün bunları yaşadır". Azra Kohen heyatında hər şeyi və hər kəsi ciddiylə aldığı, onu incitmək istəyən insanlardan belə nə işə öyrəndiyini, ətrafındakıları düşmənlər deyil, bilgi daşıyıcıları olaraq gördüyünü qeyd edib.

Torpağı öyrən

C.Mənsiminin "Təhsilin torpaqdan başladığını vurğulayırsınız. Nə üçün təhsil torpaqdan başlayır? Torpaqla əlaqə qurmaq nədən bu qədər önəmlidir?" sualına cavabında Azra Kohen qeyd edib ki, insan nə işə yetişdirməyə hazırlaşdıqda torpaq haqqında bilgilər toplamağa başlayır. Bitkinin nə olduğunu anladığıda torpaq haqqında da məlumat əldə etmiş olur. Bitkilərin fotosintez prosesi həyata keçirərək əhəmiyyətli qoruyucu orqanizmlərdir. Bu zaman onların heç bir canlılığın enerjisini almadığını, əksinə, havadakı qazları toplayıb oksigenə çevirməsinə, digər canlılara həyat verməsinə diqqət çəkib. Eyni zamanda digər canlıların işə həyatda qalmaq üçün bitkilərlə, digər canlılarla qidalanmasını misal göstərərək bu baxımdan torpaq haqqında bilginin çox zəngin olduğunu söyləyib. Azra xanım gerçək həyatla tanış olmaq istəyənləri torpağı öyrənməyə çağırıb.

Uşaqlara nə öyrətməliyik?

Sənaye inqilabına görə formalaşdırılan təhsil sistemi bu gün müasir çağırışlara uyğun özünü yeniləməli, dizayn etməlidir. Finlandiya təhsilinin yüksək olduğunu vurğulayan qonaq defələrlə həmin ölkənin məktəblərini gözdə tutub, təhsil sistemini yaxından öyrəndikdən sonra bu qənaətə gəldiyini bildirib. Yeni, siyasətdən uzaq, ödənişsiz məktəb qurmağı planlaşdırdığını diqqətə çatdıran Azra Kohen kurikulumun təhsil işçiləri deyil, bəçəri ilə dünyanı dəyişdirən bilmiş şəxslər tərəfindən hazırlanması arzusunda olduğunu deyib: "Burada həyatla praktik əlaqəsi olan şəxslər yer almalıdır. Məsələn, fermer, həkim, elm adamı".

Yazıcının fikrincə, ibtidai təhsil Nyutonun nəzəriyyəsinə Kvantın vahid baxışına uyğunlaşdırılaraq yenidən dizayn edilməlidir. Psixoloq düşünür ki, ibtidai sinifin birinci sinfində "Qidalanma nədir, nə işə yarar?" Torpaq nədir? Bədəm və beyin necə işləyir?" suallarına cavab tapılmalı, elmin tarixi, musiqinin riyaziyyəti və şahmat öyrədilməlidir. İkinci sinifdə isə regenerativ kənd təsərrüfatı, avtotrofiya və heterotrofiya, mikrobiota və biomüxtəliflik, ağılın nə olduğu, insanlığın vahid tarixi, səs və seçilmiş musiqi aləti, üçüncü sinifdə bitkilər və heyvanlar, biologiya, psixologiya, vahid din, sıfır və riyaziyyat, dərin oxu tədris edilməlidir. Həmçinin Azra Kohen hesab edir ki, uşaq sağlam bəslənməli, sevimli, özünü yaxşı hiss etməlidir ki, onlarda oksitosin hormonu dövrəyə girsən və beyinləri inkişaf etsin: "Bizim əsas vəzifəmiz insan yetişdirməkdir. İnsanın digər canlılardan fərqi zəkasının olmasıdır. Bunun üçün zəkası zəngin varlıq yetişdirmək lazımdır. Təhsilin ilk 3 ilində uşağı sevrək, motivə edərək, maraqlarını oyadacaq dərslər verərək onları çalışqanlıqda öyrətməliyik".

Əsl dəyərli olan nədir?

Sağlam qidalanma vərdişi məsələsinə xüsusi toxunan psixoloq insan vücudunun ən çox enerji xərclədiyi orqanın beyin olduğuna diqqət çəkib. Azra Kohen bu mövzuda izləyicilərə "Mikrobiota", "Ölmək və ya ölməmək" kitablarını oxumağı tövsiyə edib, yalnız təbii yolla yetişdirilmiş, orqanik, geni dəyişdirilməmiş meyvə-tərəvəzlər istifadə, antibiotiklərlə bəslənmiş toyuqlardan, ət məhsullarından imtina etməyə çağırıb.

Bu baxımdan, Azra Kohen həyatda əsl dəyərli olan insanlar arasında əkinçilərin, kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan şəxslərin, fermerlərin olduğunu

ni diqqətə çəkib. "Fermerlər cəmiyyəti sağlam qida ilə təmin edir, bolluq, bərəkət verirlər. Bir toplumda ən dəyərli olanlar müəllimlər, qadınlar və kənd təsərrüfatı ilə məşğul olanlardır. Dünyada ən yaxşı müəllim yetişdirən ölkələr həm də ən inkişaf etmiş dövlətlərdir", - xanım qonaq bildirib.

Azra Kohen anaların təhsilli olmasının vacibliyinə də toxunub: "Bir ölkəni yox etmək istəyirsinizsə orada qadın, ana sözlərinin əhəmiyyətini düşünürün, qadına ana olduğuna unudurun. Həmin ölkə təxminən 70 ilə məhv olar. Kişi evin dirəyidir deyilir. Qadın isə evin damıdır, damsız ev olmaz. Bir yuvanın qurulması üçün onun həm dirəyi, həm damının olması gərəkdir".

8 güşəli yeni çağırışlar

Proqramın ənənəvi "Təhsildə yeni çağırışları 8 güşəli ulduza bənzətsək, onun güşələri hansı çağırışlardan ibarət olar" sualını cavablandıraraq yazıçı aşağıdakı çağırışları sadalayıb: "1.Dünyada siyasət anlayışı dəyişməlidir, yalnız 15 il müəllimlik edən şəxslər siyasətçi olmalıdırlar; 2.Tədqiqatçı heyət formalaşmalıdır; 3.Uşaqlar üçün maraqlı mövzular dizayn edilməlidir; 4.Anaların təhsilinə diqqət çəkilməlidir; 5.Vahid bəxş tənzimlənməlidir; 6.Təmiz enerji mərkəzə gətirilməlidir; 7.Kənd təsərrüfatına diqqət artırılmalı, istehlakçıdan istehsalçıya keçid təmin edilməlidir; 8.Elə bir qanun çıxmalıdır ki, hər kəs ildə bir ağac əksin, səhərlərin içində qoruqlar yaradılsın".

Cəfər Mənsimi Azra Kohenin qəhrəmanlarından birinin digərinə ünvanladığı "Yaradanla görüşsəniz, o, sizə nə deyər?" sualını da qonağa verib. Kohen Yaradanın adından danışmaq istəmədiyini, sadəcə "Aferin sənə! Üzərinə düşən vəzifəni gerçəkləşdirdin!" sözlərini eşitsə özünü çox xoşbəxt hiss edərdi cavabını verib. Psixoloq hər kəsi vaxtını düzgün planlaşdırmağa, məqsəd qoyub qərar verməyə, özünü inkişaf etdirməkdən vaz keçməməyə, özünü gerçəkləşdirməyə, irəliləməyə davam etməyə çağırıb.

Sonda "T-Network"-un koordinatoru Cəfər Mənsimi proqramda iştirakına görə Azra Kohenə dərin minnətdarlığını bildirib. Azra Kohen isə, proqramda iştirakından böyük zövq aldığını qeyd edərək əməyi keçənlərə təşəkkürünü çatdırıb.

Lamiyə ƏLİMƏRDANOVA